הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפג שפד

שפג כְּשֶׁאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בַּבַּיִת אֵינוֹ מְעַכֵּב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַבָּא (א) עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים (ב) וְאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּבֵיתוֹ, אֵינוֹ אוֹסֵר (ג) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א (ס״ל)), וְיָעֲרְבוּ וְיִהְיוּ מֻתָּרִים. בָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, (ד) אוֹסֵר (ה) וְהָעֵרוּב בָּטֵל. וּמֵיהוּ (ו) יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ יְבַטֵּל הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ (ז) וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר. (ח) * וְכָל שֶׁכֵּן אִם (ט) מֵת הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּשַׁבָּת שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר:

שפד אֵינוֹ יְהוּדִי אַכְסְנַאי אִם מְעַכֵּב. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַנִּכְנָס (א) לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת, אִם נִכְנַס (ב) שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת אֵינוֹ אוֹסֵר לְעוֹלָם, וְאִם (ג) נִכְנַס

א מַעֲבָדָא דְּרַב חֲנִינָא בַּר יוֹסֵף וְכוּ׳ בְּהֲהוּא פִּנְדָּק כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם בְּפִסְחָאוֹת שֶׁלָּפָנֵינוּ עֲרוּבִין ס״ה (ע״ב), הָרִי״ף (כ.) וְהָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (הי״ג).

א יְרוּשַׁלְמִי (פ״ו ה״ב), כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא״שׁ אַשְׁתְּנִיתִין דְּאַנְשֵׁי חֶצֵר וְכוּ׳ ס״ט (ע״ב) (תוס׳ ד״ה ושלהם, ורא״ש פ״ו סי׳ טו).

בַּאֵר הֵיטֵב

בַּעַל הַבַּיִת. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב המרדכי בריש), טַ״ז (ס״ק יט):

א (ס) **מֵת.** וְהֵינוּ שֶׁלֹּא שָׁכְרוּ מִמֶּנּוּ תְּחִלָּה רַק הָיוּ אֲסוּרִים, וּבְמִיתַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נַעֲשָׂה הַתֵּר עַל יְדֵי שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ קֹדֶם שַׁבָּת וְהָיָה לָהֶם עֲרוּב רַק שֶׁבְּשַׁבָּת שָׁמַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נֶאֱסָר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף ז׳ סָעִיף קָטָן ו׳, שׁוֹכְרוֹ מִן הַיּוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת הַהוּא וְאֵין צָרִיךְ אַחַר כָּךְ בְּטוּל רְשׁוּת יְדֵי בְּעָרוּב שֶׁעָשׂוּ תְּחִלָּה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּחוֹל. ט״ז (סק״ב), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּמִשְׁמַע מִתּוֹסְפוֹת דַּף ס״ו עַמּוּד א׳ דַּאֲפִלּוּ הָיָה הָאֵינוֹ יְהוּדִי כְּאן מֵאֶתְמוֹל וְשָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ וּמֵת בְּשַׁבָּת בְּטֵל הָעָרוּב וּצְרִיכִים לְבַטֵּל, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן שפ״ב סָעִיף קָטָן ו׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

כֵּן בְּשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט מִקּוֹר הַאי דִּינָא, וּבָאֶמֶת לֹא הָיָה לִפְנֵיהֶם רַק שֶׁבְּלֵי לֶקֶט הַקָּצָר, וּבְשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט הַשָּׁלֵם שֶׁיָּצָא בְּיָמֵינוּ לְאוֹר, מְפֹרָשׁ כְּכָל דִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף וְהָרַמְ״א, עַיֵּן שָׁם בְּעִנְיַן שַׁבָּת סִימָן קי״א:

א * **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּקָאֵי אַעֲרֵבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן וְכוּ׳, כֵּן פֵּרֵשׁ הַנָּהָר שָׁלוֹם (סק״א). וְעַיֵּן שָׁם דִּבְהָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן **וְלֹא הָיָה רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיר מִבְּעוֹד יוֹם עַד שֶׁחָשְׁכָה וְהִשְׁכִּיר אַחַר כָּךְ אוֹ מֵת, פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ בְּטוּל.** וּמְצֻדָּד שָׁם דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַאֲבַ״ד הַחוֹלֵק עַל הָרַשְׁבָּ״א (סה: ד״ה ואתא) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ, דְּחֵל הָעֲרוּב עַד שֶׁבָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁלֹּא חָל בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּלָל. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר דְּגַם הוּא מַסְפִּים בְּעִקַּר הַדִּין לְדִבְרֵיהוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְשׁוּתוֹ, מְהַנֵּי, וּדְמֵי שְׁכִירוּת הַמָּקוֹם עוֹלִים גַּם לִשְׁכִירוּת הָרְשׁוּת:

א (א) **עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים.** בְּחָצֵר אֶחָד: (ב) **וְאֵין הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ.** שֶׁהֲלָךְ קֹדֶם הַשַּׁבָּת הוּא (ס) וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ לְעִיר אַחֶרֶת: (ג) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם נִתְבָּאֵר לְדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּדַוְקָא כְּשֶׁהֲלָךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא בְּשַׁבָּת, א] וּלְדַעָה שְׁנִיָּה אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם אֵינוֹ אוֹסֵר: (ד) **אוֹסֵר.** וְלֹא אָמְרִינַן דִּכְיָון שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת. (ג) וַאֲפִלּוּ אִם הָלַךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִמַּהֲלַךְ יוֹם, כֵּיוָן שֶׁבָּא אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, (ג) אִגְלָאֵי מִלְּתָא לְמַפְרַע דְּיָצָא מִשָּׁם בַּחֹל, וּבְכִנְיַסַת הַשַּׁבָּת הָיָה בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם וְהָיָה עוֹמֵד לָבוֹא בְּשַׁבָּת, וּלְכָךְ לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר הוֹאִיל וְהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ד) הָיָה עוֹמֵד לְהִיוֹת נֶאֱסָר אַחַר כָּךְ: (ה) **וְהָעֲרוּב בָּטֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַחַר כָּךְ דַּאֲפִלּוּ אִם יִשְׁכֹּרוּ מִן הָעַכּוּ״ם לֹא יְהֵא יָכוֹל לְטַלְטֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְבַטְּלוּ הָרְשׁוּת אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, מִשּׁוּם (ס) דְּהָעֲרוּב נִתְבַּטֵּל תֵּכֶף בְּבוֹא הָעַכּוּ״ם לְבֵיתוֹ: (ו) **יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ.** וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְמִקָּח וּמִמְכָּר, (ו) מִשּׁוּם דְּאֵין זֶה אֶלָּא לְהַתִּיר טְלִטּוּל: (ז) **וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, הָאִישׁ שֶׁבִּטְּלוּ לוֹ אֶת הָרְשׁוּת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַמְבַטֵּל בְּוַדַּאי אִסּוּר, אִם לֹא שֶׁחָזַר הַשֵּׁנִי וּבִטֵּל לָרִאשׁוֹן דְּאָז מֻתָּר מֵאֶתְמוֹל. כַּנַּ״ל בְּסוֹף סִימָן שפ״א (ס״ז): (ח) **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ו) שֶׁעֵרְבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן, וּבָא בְּשַׁבָּת וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם, דְּוַדַּאי מֵהֲנֵי בְּטוּל לְחוּד מִקַּל וָחֹמֶר, דְּכֵיוָן דְּגַם הֵיכָא דְּצָרִיךְ שְׁכִירוּת וּבְטוּל מֵהֲנֵי אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, וְכָל שֶׁכֵּן בְּטוּל לְחוּדָא [וְהוּא הַדִּין (פ) אִם לֹא עֵרְבוּ כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם מִפְּנֵי הָעַכּוּ״ם שֶׁהוּא אוֹסֵר עֲלֵיהֶן, וּמֵת בְּשַׁבָּת, דִּמְבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְשָׁרִי]. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא שָׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְגַם עֵרְבוּ, וּמֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹרְשִׁים לֹא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, אַף שָׁעֲדַיִן (ט) לֹא שָׂכְרוּ מִן הַיּוֹרֵשׁ, דְּכֵיוָן שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת:

א (א) **לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא נִכְנַס לְשָׁם לִקְבַּע שָׁם דִּירָתוֹ, אֶלָּא לְפִי שָׁעָה לְהִתְאַכְסֵן שָׁם: (ב) **שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת.** (פ) לָאו דַּוְקָא, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא נִכְנַס בִּרְשׁוּת: (ג) **נִכְנַס בִּרְשׁוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ס) שֶׁהִשְׁאִילוֹ אוֹ הִשְׂכִּירוֹ חֶדֶר מֵיָּחִיד לְהִתְאַכְסֵן שָׁם. ב] כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) הַגְּרַ״ז (ס״א), וּפְשׁוּט: (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) חֲמַד מֹשֶׁה (סי׳ שעד סק״א) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) לְשׁוֹן הָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, **וְכָל שֶׁכֵּן לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם** (פ״ד הי״ג ע״ין מ״מ) **דְּסָבַר דִּבְעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּדֶרֶךְ מֵהֲלַךְ יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, אִם כֵּן הֵכָא כֵּיוָן דְּאִגְלָאֵי מִלְּתָא שֶׁהָיָה תּוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם, אִם כֵּן הַהַתֵּר הָיָה מִתְּחִלָּה עַקָּר בָּטְעוּת:** (ס) **וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת שֶׁעֵרְבוּ פַּעַם אַחַת לִשְׁנָה עַל יְדֵי פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחוֹל וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת דְּפָסַק לְעֵיל בְּסִימָן שע״ד** (ס״א) **שֶׁהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, דְּשָׁאנֵי הָתָם שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁעֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת לְשָׁנָה לֹא הָיָה הַפֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם עוֹמֵד אֶז לְסִתְּם בְּשָׁנָה זוֹ וּלְהִתְבַּטֵּל עֲרוּבוֹ, וְאִם כֵּן הָיָה תְּחִלַּת הָעֵרוּב בְּהֶכְשֵׁךְ לְכָל יְמֵי הַשָּׁנָה וּלְכָךְ אָמְרִינַן דְּחוֹזֵר הָעֵרוּב לְקַדְמוּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁכֵּיוָן שֶׁבָּא הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת אִם כֵּן מִתְּחִלָּה כְּשֶׁנַּעֲשָׂה הָעֵרוּב לֹא הָיָה עוֹמֵד לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא הָעַכּוּ״ם יִתְבַּטֵּל** [קְרֵבָן נְתַנְאֵל (שם סק״ל) חֲמַד מֹשֶׁה (שם) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וְהַגְּרַ״ז (ס״ב). וּמִיַּשְׁבִים בָּזֶה קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן א׳, וְכֵן כְּהָאי גַּוְנָא מְתֻרָצִים עַל מַה שֶּׁהִקְשָׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשְּׁתֵּי קְפָנִיוֹת. וּבָאֶמֶת מִכְּרָח לְתָרֵץ כֵּן שֶׁלֹּא יִסְתְּרוּ שְׁנֵי הַדִּינִים אֲהָדָדֵי, דִּשְׁנֵיהֶם הוּכְאוּ בְּסִפֵּר אוֹר זָרוּעַ (סי׳ קסח) בְּשֵׁם הָר״י בַּר שְׁמוּאֵל בַּעַל הַתּוֹסָפוֹת עַיֵּן שָׁם]: (ו) אַחֲרוֹנִים: (ז) כֵּן מַשְׁמַע מִנְּהַר שָׁלוֹם (סק״א) שֶׁהוּא מְפָרָשׁ כֵּן דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. **וְלֹא דָמֵי לְמַת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת וְאוֹתוֹ הַיִּשְׂרָאֵל לֹא נָתַן חֵלֶק בָּעֵרוּב בְּנֵי הֶחָצֵר וְאַף עַל פִּי כֵן עֵרוּבָן קַיָּם, אַף דִּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה חַי לֹא הָיָה עֵרוּבָן מוֹעִיל לִכְלוּם וַאֲפִלּוּ הָכִי מִכֵּיוָן שֶׁמַּת מוֹעִיל, שְׁאנֵי הָתָם דַּחֲזוּ בַּלְּהוּ לְעֵרוּבֵי מֵאֶתְמוֹל אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח,** לְפִיכָךְ עַכְשָׁו שֶׁמַּת נִתְבַּטֵּל רְשׁוּתוֹ וּמוֹעִיל עֵרוּבָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעַכּוּ״ם דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה בְּבֵיתוֹ מֵאֶתְמוֹל לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְעָרֵב עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ: (ס) פְּרִישָׁה (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ה) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה), וְכַנִּרְאֶה שֶׁהַסְּכִים עִמּוֹ הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ב) ג] דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ב):

א (פ) שֶׁהֲרֵי אֲפִלּוּ בְּנִכְנַס סְתָמָא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׁאַל אוֹ שָׂכַר מִמֶּנּוּ מָקוֹם שֶׁלֹּא יָכוֹל לְסַלְּקוֹ בְּכָל שָׁעָה, אֵינוֹ אוֹסֵר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּיהּ (בה״ל ד״ה אינו). וְכֵן בְּתוֹסְפוֹת (ד״ה ושלהם) וּבְרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ טו) עֲרוּבִין דַּף ס״ט עַמּוּד ב׳ אִיתָא בִּלְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי דְּלֹא עֵילִין בִּרְשׁוּת, וְעַיֵּן בְּעֵצִי אַלְמֻגִּים (סק״ג): (ג) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סוֹף סִימָן ש״ע (ס״ה) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אינו אוסר) בְּשֵׁם הַגְּרַ״א:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וכן פסק בשו״ע הגר״ב (ס״א) וכדעת הרמ״א שם. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ג) פסק כדעת הט״ז. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״א) פסק כהמג״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ס) בְּרְשׁוּת, אִם הוּא (ד) רָגִיל לָבֹא אוֹסֵר מִיָּד, וְאִם אֵינוֹ רָגִיל, * אֵינוֹ אוֹסֵר (ה) עַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם:
ב [ב]אַנְשֵׁי חֵיל הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּכְנְסוּ בְּכָתֵּי הַיְהוּדִים, (ג) (ו) בֵּין בְּחָזְקָה בֵּין בְּרָצוֹן, [ג]אִם יֵשׁ לְבַעֲלֵי בָתִּים בְּאוֹתָן
מְקוֹמוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ הָאֵינָם יְהוּדִים (ז) * כֵּלִים שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלָם בְּשַׁבָּת, (ח) * אֵינָם אוֹסְרִים (ט) עֲלֵיהֶם:

שפה דין צְדוֹקִי, ומומָר בְּעֵרוּב. ובו ד׳ סְעִיפִים:

א (ס) (א) [א]צְדוֹקִי הֲרֵי הוּא כְּיִשְׂרָאֵל וּמְבַטֵּל רְשׁוּת, אֲבָל עֵרוּב

ב תְּשׁוּבוֹת הָרַשְׁבָּ״א (המיוחסות סי׳ רכ).
ג כְּרַבִּי יְהוּדָא בַּמִּשְׁנָה פ״ה (ע״ב).
א מִשְׁנָה עֵרוּבִין ס״א (ע״ב) וּבַגְּמָרָא (סח:) בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, הָרַא״ש בְּשֵׁם ר״מ (פ״ו סי״ג) וְהָרַמְבַּ״ם בְּסוֹף פֶּרֶק ב׳ (ה״ז).

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ס) **בְּרְשׁוּת.** נִרְאֶה לִי דְּאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹב עַל הַבַּיִת מִקְּרֵי בִּרְשׁוּת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א), עַיֵּן שָׁם: (ב) **בֵּין בְּחָזְקָה.** וְעַל כָּל פָּנִים אֵינָן אוֹסְרִים פְּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם אִם אֵין רְגִילִין לָבֹא, וְאִם יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל רְשׁוּת לְהַנִּיחַ כֵּלִים בְּחַדְרָם אֵין אוֹסְרִים, עַיֵּן סִימָן שפ״ב סָעִיף י״ח, מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):
א (ס) **צְדוֹקִי.** וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת בְּמֵלֵי דְּרַבָּנָן, מִכָּל מָקוֹם אֲנוּסִים הֵם, דְּמִנְהָג אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(סק״א) דְּעַכּוּ״ם שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹב עַל הַבַּיִת וְנִכְנַס שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת בְּעַד חוֹבוֹ, מִקְּרֵי (ג) בִּרְשׁוּת וְאוֹסֵר. (ד) וְיֵשׁ מִקִּלִּין בָּזֶה: **(ד) רָגִיל לָבוֹא.** הַיְנוּ שֶׁרָגִיל לָבוֹא תָּמִיד לְהִתְאַכְסֵן שָׁם, וְעַל יְדֵי זֶה חָשׁוּב כְּקָבוּעַ וְצָרִיךְ לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ הָרְשׁוּת: **(ה) עַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם.** דְּעַד זְמַן זֶה חָשׁוּב כְּאוֹרֵחַ וְאֵינוֹ אוֹסֵר, וּכְמוֹ לָעֵיל בְּסוֹף סִימָן ש״ע (ס״ח). וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה אלא): **ב (ו) בֵּין בְּחָזְקָה.** הִקְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים, דְּהָא בְּסָעִיף א׳ מְבֹאָר דְּשָׁלֹא בִּרְשׁוּת אֵינוֹ אוֹסֵר כְּלָל, וְתֵרְצוּ דְּמַיְרֵי (ה) שֶׁמִּתְאַכְסְנִים עַל פִּי דִּינָא דְּמַלְכוּתָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּהוּג כְּשֶׁאַנְשֵׁי חֵילִים בָּאִים לָעִיר, הַפְּקִידִים קוֹבְעִים מְקוֹמוֹת בְּעַד חֵיל בְּבָתֵּי הָעִיר, וּבָזֶה אֲפִלּוּ לֹא נִתְרָצָה הַבַּעַל הַבַּיִת נַמִּי אוֹסֵר, (ו) דְּהַפָּקִיד יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת עַל זֶה מִן הַמַּלְכוּת וּכְנִכְנַס בִּרְשׁוּת דְּמֵי. וְאִם מְשַׁנֶּה הַפָּקִיד מֵחֹק שֶׁנָּתַן הַמֶּלֶךְ וְהוּא עוֹשֶׂה בְּחָזְקָה, הֲרֵי הוּא כְּשֶׁאָר עַכּוּ״ם וְאֵינוֹ אוֹסֵר. וּכְסָפָר מְשֻׁכְנוֹת יַעֲקֹב סִימָן קי״ב חוֹלֵק לְגַמְרֵי עַל פְּסַק הַמְחַבֵּר, וְדַעְתּוֹ דְּלְגַבֵּי אַנְשֵׁי חֵיל תָּמִיד בִּרְשׁוּת בְּעָלִים קָיְמָא וּשְׁמָן עָלָיו, וּבְכָל גַּוְנֵי אֵינוֹ אוֹסֵר]: **(ז) כֵּלִים שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלָם.** עַיֵּן בְּאוּר הַלָּכָה (ד״ה כלים): **(ח) אֵינָם אוֹסְרִים וְכוּ׳.** דְּתוּ הָוֵי לֵיהּ הַאי עַכּוּ״ם אֲצָלוֹ רַק כְּאוֹרֵחַ לְפִי שָׁעָה, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש״ע סָעִיף ב׳: **(ט) עֲלֵיהֶם.** אֲבָל אִם אֵין לוֹ תְּפִיסַת יָד, אוֹסֵר אִם שָׁהָה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם אִם אֵינוֹ רָגִיל וְכַנַּ״ל:

א (א) **צְדוֹקִי.** עַל שֵׁם צָדוֹק וּבַיְתוֹס, (ס) וְהֵם הַנּוֹטִים לְאֶפִּיקוֹרְסוּת וְאֵינָם מַאֲמִינִים בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, אַף עַל פִּי כֵן לְעִנְיָן זֶה הוּא

בַּאוּר הַלָּכָה

א * אֵינוֹ אוֹסֵר עַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. וּכְמוֹ גְּבֵי אַכְסַנַאי יִשְׂרָאֵל לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן ש״ע (ס״ח). וּמַיְירֵי הָכָא גַּם כֵּן כְּמוֹ הָתָם שֶׁשָּׁאַל אוֹ שֶׁשָּׂכַר מִמְּנוּ הַמָּקוֹם לְהִתְאַכְסֵן, דְּאִם נִתְאָרַח אֶצְלוֹ בְּעָלְמָא מִבְּלִי שְׁאֵלָה אוֹ שְׂכִירוּת, בְּוַדַּאי אֵינוֹ אוֹסֵר לְעוֹלָם, מִדְּיָכוֹל לְסַלּוֹקֵי בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, וּכְמוֹ דְּכָתַבְנוּ לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן ש״ע בְּשֵׁעַר הַצִּיּוּן (ס״ק כט). וְהַקְשׁוּ הָאַחֲרוֹנִים, דְּהָא לְעֵיל בְּרֵישׁ סִימָן שפ״ב (ס״א) מְבֹאָר בְּהַגָּ״ה דְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׂכִּיר אוֹ הִשְׁאִיל בֵּיתוֹ לְעַכּוּ״ם אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו, דְּלֹא הִשְׁאִיל לוֹ אַדַּעַת דְּלָאסָר, הֲרֵי דְּמִקִּלִּינַן גַּבֵּי עַכּוּ״ם וְאָמְרִינַן דְּלֹא הִשְׁאִיל לוֹ וְכוּ׳ אַף שֶׁהָיָה בִּשְׁאֵלָה אוֹ בִּשְׂכִירוּת גְּמוּרָה, וְכָל שֶׁכֵּן הָכָא גַּבֵּי אַכְסָנְאוּת בְּעָלְמָא. וְתֵרֶץ בַּעַל חֶמֶד מֹשֶׁה (סק״א) דְּמַיְרֵי הָכָא שֶׁאֵין בַּעַל הַבַּיִת בְּבֵיתוֹ, דְּלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר שֶׁלֹּא הִשְׁאִיל לוֹ אַדַּעְתָּא דְּלָאסָר וְהַתַּרְוִיץ הַזֶּה נִסְתָּר מִתְּשׁוּבַת הָרַמְבַּ״ן הַמְיֻחֶסֶת לְהָרַשְׁבָּ״א סִימָן ר״כ עַיֵּן שָׁם בְּרֹאשׁ הַתְּשׁוּבָה]. וְהַגְּרָ״ז (ס״א) תֵּרֵץ דְּלֹא מִקִּלִּינַן גַּבֵּי עַכּוּ״ם אֶלָּא בְּשֶׁהָיָה הַשְּׂאֵלָה אוֹ הַשְּׂכִירוּת לִזְמַן מְרֻבֶּה, דְּאֵין סְבָרָא שֶׁיֶּאֱסֹר עָלָיו זְמַן רַב חֲצִי בְּשָׁכִיל הָעַכּוּ״ם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֵינוֹ אֶלָּא אַכְסָנַאי לְחֹדֶשׁ יָמִים אוֹ מְעַט יוֹתֵר, בָּזֶה לֹא מִקִּלִּינַן כְּלָל גַּבֵּי עַכּוּ״ם טְפֵי מִבְּאוֹרַח יִשְׂרָאֵל. **אֲבָל דַּעַת הַגְּרָ״א בְּסִימָן שפ״ב** (ד״ה ישראל שהשכיר) **דְּלֹא מִקִּלִּינַן כְּלָל בִּנְבִרי טְפֵי מִבְּיִשְׂרָאֵל, וְהָא דְּמִקִּלִּינַן בְּסִימָן שפ״ב לְאו מִשּׁוּם דְּשׂוֹכֵר עַכּוּ״ם הוּא, דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה שׂוֹכֵר יִשְׂרָאֵל נַמִּי לֹא הָיָה אוֹסֵר, דְּמֵיְרֵי הָתָם בְּשֶׁהָיָה לוֹ רְשׁוּת לְמַשְׁכְּיר אוֹ לְמַשְׁאִיל לְסַלּוֹקֵיהּ בְּכָל עֵת שִׁירְצֶה,** וּבְאֹפֶן זֶה גַּם גְּבֵי שׂוֹכֵר יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱסֹר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל דְּבִיכוֹל לְסַלְּקוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱסֹר עָלָיו לְעוֹלָם דְּהָוֵי לֵיהּ כְּאוֹרֵחַ בְּעָלְמָא לְפִי שָׁעָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ כַּמָּה מְפָרְשִׁים הַטַּעַם לְעִנְיָן מְלַמֵּד אוֹ סוֹפֵר בְּסִימָן ש״ע סָעִיף ג׳ דְּאֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו [וְשַׁנֵּי הַתַּרְוִיצִים דְּהַגְּרָ״ז וּדְהַגְּרָ״א רַמְזוּ הָאַלְיָה רַבָּה בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף ב׳ עַיֵּן שָׁם]. אֲכָל דִּבְרֵי הַגְּרָ״א גַּם כֵּן אֵינוֹ אֶלָּא לְתָרֵץ, עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב הָאַלְיָה רַבָּה בְּתִרּוּצוֹ הָרִאשׁוֹן, עַיֵּן שָׁם, דִּדְיָנָא דְּסִימָן שפ״ב הוֹא דְּוַקָּא בְּצִרּוּף טַעַם הַשֵּׁנִי הַמְּזֻכָּר בְּעִנְיַן הַקֹּדֶשׁ וְכַנַּ״ל [וּכְעִנְיָן שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (סי׳ שע ד״ה וטעמא) לְעִנְיָן מְלַמֵּד אוֹ סוֹפֵר דְּהַתָּם דִּירָתוֹ דִּלְאַלְתָּא הִשְׁאִיל לוֹ אַדַּעְתָּא דְּלָאסָר, הוּא בְּצִרּוּף עוֹד טַעַם], וְהָא דִּלְא מִקִּלִּינַן בְּעִנְיָנוּ לְעִנְיַן אֲכְסַנַאי עַכּוּ״ם, מִשּׁוּם דְּכָאן לֹא שַׁיָּךְ כָּל הַאי הַטַּעַם הַשֵּׁנִי, דְּהָא בְּוַדַּאי מְצוּי הוּא שֶׁעַכּוּ״ם יִתְאַכְסֵן בְּבֵית יִשְׂרָאֵל, וּבְשָׁכִיל הַטַּעַם הָרִאשׁוֹן בִּלְבַד דְּלֹא הִשְׁאִיל לוֹ אַדַּעְתָּא דְּלָאסָר, לֹא מִקִּלִּינַן, וּבָזֶה מְמֵילָא מִתְרָץ דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א דְּעִנְיָן דִּידָן דְּלֹא יִסְתְּרוּ לְדִבְרָיו שֶׁבְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ וְכַנַּ״ל, וּלְפִי זֶה הַאי דִּינָא דְּסִימָן שפ״ב מַיְירֵי אֲפִלּוּ בְּלֹא יָכוֹל לְסַלּוֹקֵי. **וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְהַקֵּל בְּלֹא יָכוֹל לְסַלּוֹקֵי, מֵאַחַר שֶׁמִּדִּבְרֵי הַרַמְבַּ״ם** (פרק ב ה״ט, ופי״ח מ״ט מ״א) **מוּכָח דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ הַאי דִּינָא,** וּכְמוֹ שֶׁהֵבַאנוּ בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף א׳ בְּשֵׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ו) בְּשֵׁם סֵפֶר בֵּית מֵאִיר (סי׳ שפב ס״ב):

ב * כֵּלִים שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלָם. הִקְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים מִסִּימָן שפ״ב סָעִיף י״ח דְּמִבֹּאר שָׁם דְּכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ שׁוּם כְּלִי גַּם כֵּן סָגֵי, וְכָתַב אַלְיָה רַבָּה (סי׳ שפב ס״ק כב), דְּהָתָם שְׁאנִי דְּיֵשׁ יָדֵי זֶה הֲוֵי כְּשֶׁכִּירוֹ וּלְקִיטוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא הַבַּעַל הַבַּיִת וּלְשׁוּתֵיהּ לְעַכּוּ״ם כְּאוֹרֵחַ בְּצִינִין דַּוְקָא שֶׁיִּהְיוּ שָׁם כֵּלִים שֶׁאָסוּרִים לְטַלְטֵל, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש״ע סָעִיף ב׳, וְכֵן הַסְּכִּים בְּחַיֵּי אָדָם (כלל עה סכ״ד), וְגַם הַגְּרָ״ז (ס״א) הָעְתִּיק בְּהַשְׂלָחָן עָרוּךְ. אַךְ מֵהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) מִשְׁמַע דְּהוּא מְצַדֵּד לְהָקֵל בָּזֶה, בְּמֶה שֶׁכָּתַב וְאִם יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל רְשׁוּת וְכוּ׳, וְכֵן הַבֵּרְיחַ הַחַיִּים אָדָם אֶת דְּבָרָיו. אָכֵן לְפִי זֶה הָיָה לוֹ לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם לְחַלֵּק עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְלֹא לְכָתֹב סְתָם. וְעַל כֵּן נִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּדְבָרֵי הַמְּגֵן אַבְרָהָם קַאֵי רַק אִדְּלַעֵיל כְּשֶׁנִּכְנַס בְּחָזְקָה, דְּהָבֵיא מִתּוֹחְלָה רְאָיָה מֵהָרַשְׁבָּ״א דְּחַיֵּל הַמֶּלֶךְ שָׁוֶה לְשׂאר עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים דְּמִקְּרֵי שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת, וְעַל זֶה הִכְרִיעַ שֶׁאַף אִם נִתְמַיֵּר בָּזֶה, עַל כָּל פָּנִים בְּשֵׁשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ כֵּלִים בְּחַדְרָם [אַף כֵּלִים שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלָם], אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה יוֹתֵר מֵהַמְבֹאָר בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף י״ח, דְּעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ בִּרְשׁוּת גָּמוּר. מִכָּל מָקוֹם אַף אִם הַמְּגֵן אַבְרָהָם לֹא כָּתַב לְהָקֵל בָּזֶה, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק לְמַעֲשֶׂה, מֵאַחַר שֶׁהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) כָּתַב לְהָקֵל בָּזֶה, וְכֵן בְּפֹרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ב) נִשְׁאַר בָּזֶה בְּצִרְיָךְ עִיּוּן, וְכֵן בְּבֵית מֵאִיר מְחַלֵּק בָּזֶה אֵיזֶה חִלּוּקִים עַיֵּן שָׁם, א]**וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל בִּשְׁעַת הַדְּחַק:**

* אֵינָם אוֹסְרִים עֲלֵיהֶם. אֲבָל בְּלֹא תְּפִיסַת יָד אוֹסֵר. וְדַוְקָא בְּלֹא יָכוֹל לְסַלּוֹקֵי, אֲבָל בְּיָכוֹל לְסַלּוֹקֵי, בְּכָל גַּוְנֵי אֵינוֹ אוֹסֵר [מִבֵּיאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה אנשי)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) הַיְנוּ דְּאִם נִכְנַס לְדוּר בְּקְבִיעוּת בְּעַד חוֹבוֹ אוֹסֵר מִיָּד, דְּאֵין עָלָיו שֵׁם אַכְסָנַאי, וְאִם לְהִתְאַכְסֵן בְּעַד חוֹבוֹ תְּלוּי בִּזְמַן שלשים: (ד) נְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (סק״ב), עַיֵּן שָׁם טַעֲמֵיהוּ: **ב (ס)** חַיֵּי אָדָם (כלל עה סכ״ד), וּמִקּוֹוֹ מֵהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְאַף דְּהַמְּגֵן אַבְרָהָם כָּתַב דְּמַהֲרַשְׁבָּ״א (תשובות המיוחסות סי׳ רכ) **לֹא מְשַׁמַע הָכִי,** קָבַר כָּתַב בְּאַלְיָה רַבָּה (סק״ה) דְּאֵינוֹ הָכְרָחִי, דְּהָרַשְׁבָּ״א מְיֵירֵי שֶׁנִּכְנַס בְּבָתֵּי הַיְהוּדִים שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת הַבָּתִּים: **(ו) אִם לֹא שֶׁשַּׂר הָעִיר שָׁקַל מִמֶּנּוּ הָרְשׁוּת יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהוֹצִיא הַשָּׂרִים מִן בֵּיתוֹ, דְּאִי אֵינָם אוֹסְרִים לְכַלְּכָל עָלְמָא [פְּתְחֵי תְּשׁוּבָה (ד״ה בין)]:**

א (ס) רַשַׁ״י (סא: ד״ה מעשה בצדוקי אחד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב כתב: אנשי חיל המלך שנכנסו בבתי היהודים מהם בחזקה ומהם ברצון אם יש לבעלי בתים באותם חדרים שנכנסו בהם הנכרים כלים שאינם ניטלים בשבת אינם אוסרים עליהם בכל ענין ואם לאו אוסרים בחצרות שנכנסו בהן ברשות לאחר ל׳ יום אע״פ שאינם רגילים לבא שם אבל הנכנסים בחזקה אינם אוסרים לעולם. ומשמע שהכריע כהא״ר ודלא כהמג״א והמאמר מרדכי.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah